

A gratuidade da Educación Superior... a debate?

Alexandre Sotelino
Professor da Universidade de Santiago

NOS ÚLTIMOS DÍAS ten sido moi comentada unha das propostas da campaña electoral ao Parlamento de Galicia. O actual presidente Alfonso Rueda prometeu que no caso de renovar o cargo como xefe do executivo galego implementaría a gratuidade da primeira matrícula universitaria en todos os cursos de Grao.

Aínda que no Estado español xa se están aprobando modelos de bonificación total, Andalucía e Extremadura, estes difieren da proposta galega en tanto que nos díais comunidades do sur se fai a partir do segundo curso e vinculando a superación das materias.

A UNESCO tense pronunciado a este respecto nun informe publicado en 2021 batido o título *Thinking Higher and Beyond Perspectives on the Futures of Higher Education to 2050* promovendo neste unha visión da Educación Superior como un ben público, accesible e democrático. Un ano despois, no 2022, o IESALC, tamén vinculado a UNESCO, promove un documento más acotado sobre a propia gratuidade onde se resalta que a cobertura das tasas é un salto importante na conquista da equidade no acceso ao ensino universitario, pero sen ser isto suficiente e tendo tamén que considerar outros obstáculos financeiros e sistémicos.

Tamén a conferencia europea de ministra e ministros con competencias en Educación Superior ten avanzado nesta liña. Na última xuntanza celebrada en Zaragoza o propio Joan Subirats (ministro de Universidades no aquel momento) indicaba a importancia de loitar contra a segregación e o abandono na universidade. Para isto, entre outras medidas, acordábase avanzar nunha estratexia común que avanzase cara a gratuidade.

Cabe sinalar, que a medida ainda que pode resultar moi novidosa no noso contexto é algo xa entendido por todo o mundo sendo muitos os estados que contan con prácticas desta índole. Cabe resaltar os casos de Dinamarca, Finlandia ou Suecia en Europa onde a bonificación é total. Noutros casos no noso continente podemos atopar a Alemania, Francia e Escocia que establecen tipos de ayudas administrativas mínimas que dan acceso aos estudos superiores, pero sen que exista cargo económico polo créditos das materias.

Se cruzamos o Atlántico e imos cara a continente americano también podemos atopar modelos como o Argentino con más de 70 anos de traxectoria de gratuidade no ensino superior. Tamén podemos ver exemplos nesta liña en Bolivia, Cuba ou Venezuela onde a educación –en todos os seus niveis– é fronteira como un pilar ideológico do estado.

En América do Norte, atopamos o caso canadiense que nun artigo de Pedro Fiorucci e Alejandro Antón na revista de *Política Universitaria* no ano 2021 presentan como un paradigma na xestión das matrículas universitarias onde cunha “robusta batería de políticas” atende as demandas dequel alumnado más desfavorecido. Neste mesmo informe sinalan a Sudáfri-

(A SILVEIRA DE K)

